

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. כל בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה אש אוכלתו.....1
- ב. כל שאינו משייר פת על שלחנו אינו רואה סימן ברכה לעולם ... כל המשייר פתיתים על שלחנו כאילו עובר עבודה זרה ... הא דאיכא שלימה בהדיה הא דליכא שלימה בהדיה.....2
- ג. כל המחליף בדיבורו כאילו עובר עבודה זרה.....4
- ד. כל המסתכל בערוה קשתו ננערת.....7
- ה. בית אפל אין פותחין לו חלונות לראות נגעו.....7
- ו. צדיקים שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיותן אינן חוזרין לעפרן ... מה קדוש לעולם קיים אף הם לעולם קיימין.....8
- ז. אפילו בשעת הסכנה לא ישנה אדם את עצמו מן הרבנות שלו.....9

דף צב.

א. כל בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה אש אוכלתו

אף על פי שמצוה ללמוד¹ ביום ובלילה אין אדם למד רוב חכמתו אלא בלילה, לפיכך מי שרצה לזכות בכתר התורה יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפילו אחד מהן בשינה ואכילה ושתייה ושיחה וכיוצא בהן אלא בתלמוד תורה ודברי חכמה.

אמרו חכמים אין רנה של תורה אלא בלילה שנאמר (איכה ב פסוק יט) קומי רְנִי בַּלַּיְלָה, וכל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד נמשך עליו ביום שנאמר (תהלים מב פסוק ט) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירֹ עַמִּי תִפְלָה לְאֵל חַיִּי, פירוש כשבלילה שירה של תורה עמי אז ביום יצוה ה' חסדו. וכל בית שאין נשמעים בו דברי תורה בלילה אש אוכלתו שנאמר (איוב כ פסוק כו) כָּל חֹשֶׁךְ טָמוֹן לְצִפּוֹנָיו תִּתְאַכְּלֵהוּ אֵשׁ לֹא נִפְתָּ, כי דבר ה' בזה זה שלא השגיח על

¹ רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה י גשוע וזנו"ב יו"ד רמו כג - כו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

דברי תורה כל עיקר, וכן כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק או שקרא ושנה ופירש להבלי עולם והניח תלמודו וזנחו הרי זה בכלל בזה דבר ה',

וכל לילותיו כמשמע אפי' בלילי תקופת תמוז הקצרים גם כן ילמוד אחד המרבה ואחד הממעיט מכל מקום ילמוד מעט². ומי שאי³ אפשר לו ללמוד בלילות הקצרות במדינות אלו בזמן תקופת תמוז, יש לו להתחיל ללמוד בלילה מט"ו באב, ונותנין סימן קומי רני בלילה, כלומר לאחר אמרו איכה שכתוב בו קומי רני בלילה יחזור ללמוד בלילה, שאז מתחילות הלילות קצת להתארך ומכאן ואילך דלא מוסיף יסף, והפוסקים מללמוד בלילות הקצרות אינם פוסקים עד אחר שבועות⁴.

אמרו חכמים כל המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני וכל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר, וענין זה מפורש הוא בתורה הרי הוא אומר (דברים כח מז מוח) תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל ועבדת את איביך, ואומר (דברים ח פסוק טז) למען ענתך ולמען נסתך להיטבך באחריך.

ב. כל שאינו משייר פת על שלחנו אינו רואה סימן ברכה לעולם ... כל המשייר פתיתים על שלחנו כאילו עובד עבודה זרה ... הא דאיכא שלימה בהדיה הא דליכא שלימה בהדיה

צריך כל אדם⁵ לשיר פתיתין על שולחנו כדי שיהו מזומנין לעני שיבא, ועוד כדי שיורה לשם יתברך חסדו שהשפיע לנו מטובו עד ששבחנו והותרנו בדכתיב (מלכים ב' ד פסוק מג) כי כה אומר ה' אכל והותר אכול והותר, וכל

² ומ"ש (בערובין ד' ס"ה ע"א) לא איברא לילה אלא לשינתא ומוקמא לה (תוס' שם) בלילי תקופת תמוז נראה לי שר"ל דאז יהי לו עיקר הלילה לשינה ועל דרך שאמרו לא איברא סיהרא אלא לגירסא ומוקי לה בלילי תקופת טבת הארוכי ובודאי אז גם כן צריך לישן ולא ילמוד כל הלילה אלא רצה לומר העיקר יהיה לו אז ללמוד מהמת אריכות הלילות ועיין בא"ח סימן רל"ח. ש"ך שם כה

³ רמ"א ולבוש שם כג

⁴ וסימן לדבר שכבי עד הבקר הנאמר ברות [ג, יג], כלומר משם ואילך אחר שאמרו רות ביום שני דשבועות שכבי עד הבקר

⁵ שו"ע ונו"כ או"ח קפ ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

שאינו משייר פתיתין על שולחנו אינו רואה סימן ברכה לעולם⁶, שנאמר (איוב כ פסוק כא) אין שריד לאכלו על פן לא יחיל טובו. ולכתחילה ישייר מאותה הפת שאכל⁷.

וטוב לכתחלה שהפתיתין לא יהיו קטנים מאד, כדי שיהא בהם כדי נתינה⁸, ובימינו⁹ שאין הרגילות ליתן שיורי הלחם לעניים אין צריך להשאיר פתיתין בשיעור נתינה, אלא די במעט פירורים.

אם אוכלין בכמה שלחנות נפרדים¹⁰ יש לשייר פתיתין פת על כל שלחן, אך אם מסלקין השלחנות לפני ברהמ"ז די שנשאר הפת בשלחן שלפני המזמן.

הולכי דרכים¹¹ האוכלים תוך כדי נסיעתם ואין שלחן לפניהם, מ"מ ישיירו מעט פתיתין פת לברהמ"ז כדי שיהיה לברכה על מה לחול.

כתב של"ה דראוי¹² ונכון שיתן להעני הטוב שבשלחן ובפרט אם הוא עני חשוב שמזה יראה לו שמקבלו בסבר פנים יפות. ומשבח אני את הקהלות שמחזיקין לומדים בחורים על שלחנם כל השנה כאחד מבניהם ובוזה יוצא הבעה"ב בשני דברים מצות חלק עניים וגם מצות דברי תורה על השלחן דסתם בחור כזה עני הוא וגם ידבר בדברי תורה על השלחן ובודאי מה שנאכל על השלחן שחרית וערבית נחשב כשני תמידין וכו' עכ"ל

ודווקא פרוסות, אבל פת שלימה עם הפרוסות, וכל שכן שלימה לברה אסור אם יש פתיתין על השלחן שנראה כתחלת סעודה, והרי הוא כבר אכל ומיחזי כמכין שולחן לעבודה זרה, ועל זה נאמר (ישעיה סה פסוק יא) העֲרִכִים לַגֹּד שִׁלְחָן וגו' שהוא מין עבודה זרה, והוכיחם הנביא על זה. וכן אם יש שלמה על השלחן לא יביא פתיתין¹³. ולא ישייר פתיתין על שלחנו כשיש שלמה. ויש מקילין בדבר שא"צ להסירן מעל השלחן ובפרט בשבת בודאי לא יסירן

⁶ ובזוה"ק (פ' לך לך דף פ"ח) כי לעולם אין הברכה שורה על דבר ריק וכמו שמצינו באלישע הנביא שאמר (מלכים ב' ד' ב') מה אעשה לך הגידי לי מה יש לך בבית וכו'.

⁷ שלחן הטהור בור זהב סק"א

⁸ מ"ב שם ג

⁹ שו"ת אז נדברו חי"א סי' מ"ו, שו"ת רבבות אפרים ח"ד סי' מ"ו ועוד, ועיין בס' עין השדה סי' י"ט סק"י דמכל מקום פירורים דקים מאד אין בהם חשיבות ואין זה נחשב לשיור לענין הענין דיתיר מאכילתו ושיהיה לברכה מה לחול והרי זה כאבק אלא צריך לשייר פתיתים שיש להם ממשות (שהרגילות לאכלם).

¹⁰ כה"ח סק"ב

¹¹ ס' וזאת הברכה ריש פט"ו.

¹² מ"ב שם ג ערוה"ש סעי' א

¹³ מ"ב שם ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

עד לאחר בהמ"ז בין הפתיתין ובין השלמה שהכל יודעין שבשביל כבוד שבת הוא מונח.

אולם אם אם¹⁴ אין פתיתין על השלחן, מותר להביא אפילו שלמה ובשם הזוהר כתבו שטוב לעשות כן לכתחלה.

כל האמור אינו אלא באכילת פת¹⁵, אך בשאר מיני מאכלים אפילו עשויים ממין דגן וברכת מזונות אינו חייב לשייר.

ג. כל המחליף בדיבורו כאילו עובר עבודה זרה

האמת מתארת את אחת מתכונות הקדוש ברוך הוא¹⁶, ואת תורת ה' ומצוותיו. האמת היא אחת משלושת היסודות שעליהם העולם עומד¹⁷.

קיימת חובת אמירת אמת, ואפילו בלבבו, ושלא ידבר אחד בפה ואחד בלב¹⁸, וכל דיבורו של אדם יהא שפת אמת, ורוח נכון, ולב טהור¹⁹. לא חרבה ירושלים אלא בשביל שפסקו ממנה אנשי אמת;

חייב האדם לשאת ולתת באמונה, שיהא הן שלך צדק, ולאן שלך צדק.

יש להימנע ולהתרחק מדבר שקר, שכן השקר שנוי ומתועב, ויש להתרחק מהשקר תכלית ריחוק²⁰, ולא נאמר בשום עברה לשון הרחה כמו בשקר²¹, ואין עוד בכל התורה סייג מן התורה כמו בשקר²² שנאמר בו (שמות כג פסוק ז) מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחֶק, כת השקרנים היא אחת מארבע כיתות שאינן מקבלות פני שכינה²³.

¹⁴ מ"ב שם ד מביאור הגר"א

¹⁵ אשל אברהם בוטשאטש מהדו"ת סי' זה, שו"ת שלמת חיים סי' קפ"ז,

¹⁶ שבת מה א; ירושלמי סנהדרין א ה; רמב"ם יסודי התורה א ד; ספר העיקרים ב כז. וראה ס' חסידים (ויסמינצקי) סי' תק שהקב"ה נקרא ג' פעמים אמת, והתורה נקראת ג' פעמים אמת.

¹⁷ אבות א יח

¹⁸ פסחים קיג ב; ב"מ מט א.

¹⁹ רמב"ם דעות ב ו, וראה באור שמח שם.

²⁰ מ"ב סי' קנו סק"ד.

²¹ פלא יועץ ערך שקר.

²² שפת אמת שופטים תרלמ.

²³ סוטה מב א ראה באריכות על כת השקרנים וצורותיהם השונות בשערי תשובה לרבנו יונה שער שלישי אות קעח ואילך. וראה עוד אורחות צדיקים שער כב; חזו"א אמונה ובטחון פ"ד אות יג.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

יש להימנע מרמאות, וכל המשקר והמרמה יש אומרים שהוא חייב גם משום חילול השם²⁴. כל המחליף בדיבורו כאילו עובד עבודה זרה.

וכבר התבאר במסכת ב"מ דף מט. אסור לאדם²⁵ להנהיג עצמו בדברי חלקות ופיתוי, ולא יהיה אחד בפה ואחד בלב אלא תוכו כברו והענין שבלב הוא הדבר שבפה, אסור לרמות בני אדם במקח וממכר²⁶ ואסור לגנוב דעת הבריות²⁷ ואפילו דעת הנכרי, כיצד לא ימכור לנכרי בשר נבילה במקום בשר שחוטא, ולא מנעל של מתה במקום מנעל של שחוטא.

ואין לגנוב דעת הבריות אפילו בדברים²⁸, ואפילו מלה אחת של שפת חלקות או גניבת דעת אסור²⁹, אלא שפת אמת ורוח נכון ולב טהור מכל עמל והוות.

²⁴ סמ"ג לאוין קנב; ס' היראה לרבנו יונה ס' קעז; שו"ת רמ"א ס' יא; שו"ת תורה לשמה ס' שעא.

²⁵ רמב"ם שם פרק ב הלכה ו

²⁶ שו"ע ונו"כ רכח ו

²⁷ וכבר דנו הפוסקים אם איסור גניבת דעת הוא מדאורייתא או מדרבנן, ועי' בקובץ על הרמב"ם, ולדעת הפוסקים שהוא מה"ת, מפני שהוא בכלל לא תגנוב, ומצינו לשון גניבה בדעת כמ"ש ותגנוב את לבבי, וכן ויגנוב אבשלום לב אנשי ישראל, והמאירי בפתיחה לחיבור בית הבחירה כתב שגנוב דעת כגנוב ממון, וביראים סימן קכה כתב שתולדה דגזילה הערמה, ובספר יוסף אומץ כתב בשם ראשית חכמה שהגנוב דעת הבריות כגנוב דעת עליון. וכל מה שהוזכר בפוסקים איסור גניבת דעת היינו כשאין שם גניבת ממון, וכ"ש כשיש בוזה גם גניבת ממון, וכתב בשו"ת אגרות משה חו"מ ח"ב סימן ל שהמזייף תעודה מקצועית ועל סמך זה מקבל משכורת גבוהה יותר, ה"ז גם גניבת ממון.

²⁸ וכתב הב"ח שאיסור גניבת דעת בדברים אינו אסור אלא בישראל ולא בעכו"ם (עי' בנה"ג שהאריך בביאור דברי הב"ח), ובקובץ על הרמב"ם דייק כן גם בלשון הרמב"ם, שכתב לא יסרהב בחבירו, והיינו ישראל, ונראה שגם בשו"ע הרב דייק כן, אבל מדברי שאר הפוסקים משמע שגם גניבת דעת בדברים אסור בעכו"ם, וכן נראה מדברי המ"מ פ' יח מה' מכירה הלכה א. וכתב בספר חסידים סימן נא שאותם ששואלים בשלום עכו"ם, ובשעת מעשה מחרפים אותם (בלשון שאינם מבינים), והעכו"ם סובר שאומר לו טובה, חומאים הם, שאין לך גניבת דעת גדול מזה, וכתב בנה"ג שאף לדעת הב"ח שסובר שגניבת דעת בדברים מותר בעכו"ם, אפשר דשאני הכא שמקללו (עי' שד"ח כללים מערכת הל' כלל קיז), אבל טעות החוקת טובה סובר הב"ח שמותר. והריטב"א בחולין כתב שאיסור גניבת דעת בדברים, אפילו בעכו"ם הוא מן התורה.

²⁹ שו"ע הרב, והוא מדברי הרמב"ם בירושלמי פרק י דשביעית אמרו שאם מכבדים אותו כסבורים שיודע ב' מסכתות והוא אינו יודע אלא אחת, צריך להודיע שאינו יודע אלא אחת, ופירש ביפה מראה שאע"פ שאם טועה מעצמו א"צ להודיע, כמ"ש להלן, שאני הכא שנהנה בכבוד התורה בחנם, ובשו"ת מהרי"ט או"ח סימן י כתב שכשכבדים אותו ושותק ה"ז כאילו מטעה אותם, ונלענ"ד שאם ע"י שיודיעם ירד כבודו ולא יתקבלו דבריו, א"צ להודיעם. ומסתימת דברי הפוסקים משמע שאיסור גניבת דעת הוא גם באופן שאף פעם לא יודע לזה שגנוב דעתו. ובפלא יועץ ערך גניבה כתב שיש כמה סוגים של גניבת דעת, והכלל הוא שכל שמשדל לידע מה שבלב חבירו ברוב דברים, גניבת דעת מיקרי, וכן המראה חיבה יתירה לחבירו ואין פיו ולבו שווים, גניבת דעת מיקרי, ע"כ. פתחי חושן חלק ה פרק טו הערה כו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ומשום כך לא יעשה כלפי חבריו³⁰ דבר שמראה לו כאילו עושה בשבילו טובה או כבוד, ובאמת אינו עושה³¹, וכמו שיתבאר כמה דוגמאות.

לא יפציר בחבירו שיסעוד עמו והוא יודע שלא יסעוד³², ואילו היה יודע שיסעוד לא היה מפציר בו³³.

לא יפתח בקבוק יין המיועדת כבר למטרה אחרת, וחבירו סובר שפותחה בשבילו, אלא צריך להודיעו שאינו פותחה בשבילו³⁴.

ודוקא כשיש מקום לחבירו לטעות שעושה בשבילו, אבל בדבר שהיה לו לחשוב שאינו עושה בשבילו, והוא מטעה עצמו שזה עושה בשבילו, כגון שפגע חבירו בדרך וסבור שיצא לקראתו לכבודו, אין צריך להודיעו. שהוא מטעה עצמו ואין בזה גניבת דעת³⁵.

בכל אלה³⁶ אם עושה כן כדי לכבד חבירו בפני הבריות מותר, וכן מותר לגנוב דעת חבירו לצורך מצוה³⁷.

³⁰ שו"ע ונו"כ שם ו

³¹ והוא מענין גניבת דעת בדברים, שמחזיק לו חבירו טובה בחנם. וכתב בכנה"ג בשם דמשק אליעזר שאם חברו שונא לו, ועושה כן כדי להרבות שלום, מותר

³² וכתב הסמ"ע דוקא להפציר הרבה שלא כנהוג, אבל לבקש פעם ושתים בא ואכול עמי (והוסיף בשו"ע הרב, אף על פי שאין דעתו שיאכל עמו) מותר, שאדרבה אם לא יאמר לו יתבזה בפני הרואים שאינו מכבדו ויאמרו שמפני שפלותו של זה אינו מזמינו. ובשו"ע שם כתב עוד, ולא ירבה לו בתקרובת (מתנות) והוא יודע שאינו מקבל, וגם זה כדין הקודם.

³³ שו"ע הרב, וסיים, אבל אם הוא חביב עליו בענין שהיה מרבה או מפציר בו אפילו היה סועד, אף על פי שיודע שעכשיו לא יסעוד ולא יקבל, מותר להפציר בו שיסעוד ולהרבות לו תקרובת, שאין זה גניבת דעת, כיון שהוא חביב עליו באמת, ואין מונע מצדו אלא מצד חבירו שאינו רוצה, נמצא שאם יחזיק לו טובה אינה בחנם, ע"כ, אבל בדברי חמודות כתב שלדעת הרמב"ם והטור אף בכנה"ג אסור, דסוף סוף אינו עושה לו עתה טובה.

³⁴ שו"ע שם, שגם בזה יחזיק לו טובה בחנם, וכתב בשו"ע גם כאן שאם הוא חביב עליו שהיה פותח בשבילו מותר, ועי' בלחם משנה שם.

³⁵ שו"ע ונו"כ שם

³⁶ שו"ע ונו"כ שם ז

³⁷ שו"ת שמן ראש או"ח סימן סד (הועתק בספר תתן אמת ליעקב ח"ב), וכן משמע בפלא יועץ ערך גניבה שמותר לגנוב דעת כדי להציל עשוק מיד עושקו, או לאפרושי מאיסורא, וכן משמע מדברי הפוסקים שהתירו לפעמים לשקר באופן המשתמע לשתי פנים. אף על פי שיש בזה משום גניבת דעת, ומשמע שבמקום צורך מוטב לגנוב דעת מאשר לשקר ממש, וביסודי ישורון מערכת ספר תורה כתב בשם שו"ת מחזה אברהם סימן יד שמותר למסור ס"ת פסול לעכו"ם והוא חושב שהוא כשר, ואף לדעת הפוסקים דגניבת דעת הוא דאורייתא, מ"מ כבוד התורה שהוא דאורייתא דוחה ל"ת דגניבת דעת, ושם הביא בשם ברכי יוסף ביו"ד סימן רפא שמותר למכור ס"ת פסול לבני מקרא. ונראה שהבין שגם בזה מעמו משום שאיסור בזיון ס"ת דוחה ל"ת דגניבת דעת, ובשם שו"ת משיב דבר סימן עז כתב לאסור, ולפי דבריו נראה דלאו משום איסור גניבת דעת, אלא דס"ל שגם ס"ת פסול יש בו איסור בזיון, עיין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

המחוייבות לאמירת האמת גדולה במיוחד בענייני משפט, ועל כל המעורבים בדין קיימת חובה מלאה לומר רק את האמת – הדיין, העדים, ובעלי הדין. וכן יש להקפיד במיוחד על אמירת אמת לילדים כדרך חינוכית³⁸. יש מי שסבור³⁹ ששקר שאינו גורם רעה כלשהי לזולת לא הזהירה תורה עליו, ורבים חולקים וסבורים שהאיסור לשקר חל גם אם אינו גורם רעה לזולת⁴⁰.

ד. כל המסתכל בערוה קשתו ננערת

כבר התבאר במסכת שבת דף קיח: שאין לאדם להסתכל בערותו וכ"ש שלא להסתכל בערות חברו, וראוי לכל ירא שמים שלא יתרחץ ברבים במקוה ולא יסתכל באנשים ערומים, וזה יותר תיקון מעצם טבילת המקוה⁴¹. ולכן אם יוכל יטבול בעמוד השחר בעת שאין אנשים במקוה, וכיו"ב, בודאי עדיף, וכבר אמרו בגמרא סנהדרין (צב.) כל המסתכל בערוה קשתו ננערת⁴². וכן אמרו בזה"ק⁴³ דאסיר ליה לבר נש לאסתכלא באת קיימא דיליה. ועוד אמרו בזה"ק⁴⁴ קשת דלתתא מאי היא, ההוא את קיימא דאתרשים בבר נש, דכל מאן דיסתכל ביה עביד קלנא לעילא. ע"ש. וכתבו הפוסקים "וחסידים הראשונים וגדולי החכמים התפארו שלא נסתכלו במילה שלהם".

אך ראייה בעלמא באקראי אינה בכלל כל זה⁴⁵.

ה. בית אפל אין פותחין לו חלונות לראות נגעו

³⁸ הרפואה כהלכה ביאורים ובירורים חלק ת: הרופא והרפואה, שער ג: יחסי חולה – רופא, סימן א: מסירת מידע לחולה

³⁹ ס' יראים ס' רלה. וראה תועפות ראם שם.

⁴⁰ ס' חרדים מ"ע התלויות בפה פי"ב אות כו; שמירת הלשון קונ' שפת תמים פ"ו; חזו"א אמונה ובטחון פ"ד אות יג; שו"ת צ"א חט"ו ס' יב.

⁴¹ והגה"ק רבי אהרן ראטה בספר טהרת הקודש (בסוף חלק ב' מאמר מקוה ישראל פרק ו' ופרק ז') צווח ככרוכיא על שמסתכלין ערומים זה בפני זה, ומשיחין ערומים זה בפני זה,

⁴² ופירש רש"י דכח קושי האבר שלו ננער, שאינו מוליד, שנאמר עריה תעור קשתך, עריה שאתה מסתכל בה ממש היא תעור קשתך. ועוד, דהיינו המחשב בעריות של אשת איש, קשתו ננערת היא גבורת ידו. ע"ש

⁴³ פרשת קדושים דף פד

⁴⁴ פרשת בשלח דף סו

⁴⁵ במכתב לחזקיהו (בחי' לשבת לג א) והו"ד באוצר הפוסקים (ס"ס כג).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

בית אפל⁴⁶ אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו אלא אם אין הנגע נראה בו טהור.

ו. צדיקים שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיותו אינן חוזרין לעפרן ... מה קדוש לעולם קיים אף הם לעולם קיימים

הטובה הצפונה⁴⁷ לצדיקים היא חיי העולם הבא, והיא החיים שאין מות עמהן והטובה שאין עמה רעה, הוא שכתוב בתורה (דברים כב פסוק ז) לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְהָאֲרֶכֶת יָמִים, מפי השמועה למדו לְמַעַן יִיטֵב לָךְ לעולם שכולו טוב וְהָאֲרֶכֶת יָמִים לעולם שכולו ארוך, וזהו הוא העולם הבא, שכל הצדיקים הוא שיזכו לנעים זה ויהיו בטובה זו, ופרעון הרשעים הוא שלא יזכו לחיים אלו אלא יכרתו וימותו. וי"א שהוא הטובה הצפונה בתחיית המתים⁴⁸.

וכל מי שאינו זוכה לחיים אלו הוא המת שאינו חי לעולם אלא נכרת ברשעו ואבר כבהמה, וזהו כרת הכתובה בתורה שנאמר (במדבר טו פסוק לא) הַכֹּרֶת תִּכְרֹת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא, מפי השמועה למדו הַכֹּרֶת בעולם הזה תִּכְרֹת

⁴⁶ רמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק יד הלכה ה

⁴⁷ רמב"ם הלכות תשובה פרק ח הלכה א

⁴⁸ רבינו סובר דעוה"ב ותחיית המתים תרי מילי נינהו ועוה"ב הוא אחר המות ותחיית המתים אח"כ שיחיו המתים. והרמב"ן ז"ל ואחרים חלקו עליו ואמרו דתחיית המתים הוא עוה"ב והביאו ראיה לדבריהם ממה שאמרו בפי' חלק (דף צ' א) על מתני' דהאומר אין תחיית המתים מן התורה תנא הוא כפר בתחיית המתים לפיכך לא יהיה לו חלק לעוה"ב. וכמ"ש הרב בעל עקרים במאמר רביעי פ' ל"א והוא ז"ל תירץ שם דיש שני מיני עוה"ב אחד אחר המות קודם תחיית המתים ואחד אחר תחיית המתים ולשני אלו קראו עוה"ב. ובוה תירץ קושיא זאת כמו שמבאר שם. ועדיין קשה לי קושיא אחרת על רבינו דא"כ דמוקי האי קרא לעולם שכולו טוב ולעולם שכולו ארוך בעוה"ב. ובגמ' סוף חולין (דף קמ"ב א) אמרינן תניא דבי ר' יעקב אומר אין לך כל מצוה ומצוה שבתורה שמתן שכרה בצדה שאין תחיית המתים תלוי בה בכיבוד אב ואם כתיב למען יאריכון ימיהם ולמען ייטב לך וכו' בשילוח הקן וכו' הרי שאמר לו אביו וכו' היכן אריכת ימיו וכו' אלא למען יאריכון ימיהם בעולם שכולו ארוך ולמען ייטב לך לעולם שכולו טוב, ע"כ. ובשלמא לשאר המפרשים שפירשו דהאי קרא בתחיית המתים ועוה"ב חדא מילתא נינהו י"ל דה"ק ודאי דמהאי קרא תוכל ללמוד שיש תחיית המתים דאל"כ איך אמר והארכת ימים והלא לא שייך אלא באדם החי ולא שייך לו אריכות ימים אחר המות לכך ודאי הוי הן בעודו חי והיכן הוא אריכות ימיו אלא ודאי שעתיד לחיות, אבל רבינו שפירש האי קרא בעוה"ב א"כ איך קאמר ר' יעקב שמכאן נוכל ללמוד דיש תחיית המתים דלמא תחיית המתים ליכא והאי קרא לא הוי אלא לעוה"ב שהוא הבא לאדם אחר המות. וכבר אפשר לומר דרבינו מוקי קרא דלעולם שכולו טוב לעוה"ב וקרא דכולו ארוך לעולם התחייה דשם שייך אריכות ימים ומשם נלמוד התחייה. אבל הלשון שכתב כאן למען יאריכון ימיהם לעולם שכולו ארוך ולמען ייטב לך לעולם שכולו טוב וזהו העוה"ב וכן לקמן בפ"ט משמע דס"ל דהארכת ימים נמי איירי בעוה"ב ולכך צ"ע. לח"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

לעולם הבא, כלומר שאותה הנפש שפירשה מן הגוף בעולם הזה אינה זוכה לחיי העולם הבא אלא גם מן העולם הבא נכרתת.

דף צב:

ז. אפילו בשעת הסכנה לא ישנה אדם את עצמו מן הרבנות שלו

שמואל יאמר אדם⁴⁹ הואיל והקנאה והתאוה והכבוד וכיוצא בהם דרך רעה הן ומוציאין את האדם מן העולם, אפרוש מהן ביותר ואתרחק לצד האחרון, עד שלא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ישא אשה ולא ישב בדירה נאה ולא ילבש מלבוש נאה אלא השק והצמר הקשה וכיוצא בהן כגון כהני העובדי כוכבים, גם זה דרך רעה היא⁵⁰ ואסור לילך בה, המהלך בדרך זו נקרא חוטא.

⁴⁹ רמב"ם הלכות דעות פרק ג הלכה א

⁵⁰ בשבת דף קי"ג ע"א איתא דר' יוחנן קרי למאני מכבודותא, ועיין סנהדרין דף צ"ב ע"ב אפילו בשעת הסכנה לא ישנה אדם את עצמו מן הרבנות שלו שנאמר באדין גובריא איליך כפיתו בסרבלהון פמשיהון וכרבלתהון וכו', ופי' רש"י שהרי חנניא ומישאל ועזריה היו לבושים בגדי תפארתן כשהושלכו לכבשן עיין שם. ובמדרש תנחומא פ' נח איתא מכאן אתה למד אפילו בשעת הסכנה לא ישנה אדם מן כבודו עיין שם. שערי דעה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

